

Opgesteld door: Devorah van den Berg, Jo Scheeren (CAOP) en Ruud van der Aa (Kennismakelaar)

Vraagsteller: Lio-stagiaire

Referentie: Kennisrotonde. (2017). Hoe kunnen basisscholen binnen het kader van educatief partnerschap de informatievoorziening aan ouders over schooladvies verbeteren? (KR. 129). Den Haag: NRO.

20 maart 2017

Vraag

Hoe kunnen basisscholen binnen het kader van educatief partnerschap de informatievoorziening aan ouders over schooladvies verbeteren?

Kort antwoord

Educatief partnerschap is een partnerschap relatie tussen ouders en school waarbij ouders worden gezien als samenwerkingspartners als het gaat om opvoeding en het leerproces van leerlingen. De term partnerschap geeft aan dat de relatie een wederzijds karakter heeft. Het gaat niet alleen om een beweging van ouders richting de school, maar ook om een beweging van de school richting de thuissituatie.

In het kader van educatief partnerschap is het belangrijk dat er vertrouwen ontstaat tussen de leerkracht en de ouders en dat ouders erop vertrouwen dat de leerkracht competent is en het beste met hun kind voor heeft (Boer, 2009). Het is van belang dat ouders blijvend worden geïnformeerd over de vorderingen van de leerlingen. De mate van geïnformeerde houding over de prestaties speelt een belangrijke rol bij het ontwikkelen van (realistische) verwachtingen (Menheere en Hooge, 2010). Ouders kunnen eerder worden geïnformeerd over de prestaties van hun kind, bijvoorbeeld door de resultaten van de leervolgsystemen in groep 6 al aan ouders mee te delen. Ouders weten dan op welk niveau hun kind op verschillende vakken scoort en kunnen op deze manier betrokken worden bij het ontwikkelingsproces. Ouders blijken soms niet te weten wat de resultaten betekenen (Leenders, 2016). Het is belangrijk deze goed toe te lichten.

Toelichting antwoord

Wat houdt educatief partnerschap in?

De Onderwijsraad (2010) onderscheidt drie verschillende soorten relaties die ouders met een school kunnen hebben. Ten eerste een individuele en juridische relatie. Ten tweede een partnerschapsrelatie waarbij ouders worden gezien als samenwerkingspartners als het gaat om opvoeding en het leerproces van leerlingen. En als laatste een informele ouderschapsrelatie waarbij ouders onderdeel uitmaken van de school en activiteiten op school verrichten. Educatief partnerschap heeft betrekking op de tweede relatie. Bij educatief partnerschap doorlopen ouders en de school een traject waarin zij partners van elkaar worden. In dit proces ondersteunen ze elkaar en proberen ze hun bijdragen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen, met als doel het leren, de motivatie als ook de ontwikkelingen van de kinderen te bevorderen (Smit et al., 2006).

De term partnerschap geeft aan dat de relatie een wederzijds karakter heeft. Het gaat niet alleen om een beweging van ouders richting de school, maar ook om een beweging van de school richting de thuissituatie. Het kind staat hierbij centraal. Het idee achter educatief partnerschap is dat als ouders en de school hun ervaringen en kennis allebei inzetten en als gelijkwaardige partners opereren, ze samen meer kunnen bereiken voor het kind dan ieder afzonderlijk (Smit et al, 2006). "From the strong parent teacher relationship practices, reported by parents in the interviews, it is evident that children's educational needs can best be met when educational partnership is an ongoing process of parents and teachers connecting to

each other, sharing information and working together from the very beginning of the child's school carrier" (Leenders, Haerlmans, Jong en Monfrance, 2016).

De samenwerking tussen ouders en school kan onder andere plaatsvinden op pedagogisch en didactisch gebied (Beek et al., 2007). Pedagogische samenwerking is gericht op het voorkomen dat school en thuis twee verschillende werelden worden, dit kan door afspraken te maken over opvoedkundige kwesties als straffen/belonen en aanleren normen en waarden. Didactische samenwerking is gericht op het beter functioneren van het onderwijs door ouders goed te informeren, verwachtingen uit te spreken naar ouders en deze in te schakelen bij het leerproces van hun kind.

Of en hoe partnerschap tot ontwikkeling komt, is sterk afhankelijk van de opstelling als ook de visie en beleid van de school. Beek et. al. (2007) benadrukken dat het initiatief voor educatief partnerschap daarom bij de school hoort te liggen. Leerkrachten zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van de contacten met de ouders. Uit onderzoek (Bakker et al., 2013; Carlisle et al., 2005) blijkt de inspanning van de leerkracht in grote mate bepalend voor de mate waarop ouders betrokken zijn en daarmee het slagen van de samenwerking. "Literature shows that teachers need to inform parents about the academic and social development of their child, and invite them explicitly and directly to school meetings" (Bakker et al., 2007). Uit meerdere onderzoeken blijkt, dat leerkrachten, met name beginnende leerkrachten, zich slecht voorbereid voelen op het samenwerken met ouders (o.a. Gaikhorst, 2014; Amatea et al., 2012). Individuele competenties van leerkrachten zouden daarop kunnen worden verbeterd.

Hoe komt schooladvies tot stand?

Het belangrijkste contactmoment in het laatste jaar van de basisschool is vaak het definitieve schooladviesgesprek waarin de leerkracht het definitieve schooladvies aan de ouders meedeelt. Het schooladvies bepaalt op welk niveau middelbare school een leerling zich mag inschrijven (Rijksoverheid, 2016). De basisschool bepaalt zelf hoe het schooladvies tot stand komt en welke gegevens daarvoor worden gebruikt. Er kunnen gegevens worden gebruikt uit het leerlingvolgsysteem als ook observaties van de ontwikkeling van de leerling. Op lokaal en regionaal niveau kunnen basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs hier afspraken over maken. Voor 1 maart moet het schooladvies zijn vastgesteld en in april/mei worden de resultaten van de eindtoets bekendgemaakt.

Vaak geven basisscholen een toelichting op het advies en sommige scholen geven aan het eind van groep 7 of het begin van groep 8 al een voorlopig schooladvies af (Rijksoverheid, 2016). Tijdens de zogenaamde 'definitieve schooladviesgesprekken' bespreekt de leerkracht zowel het resultaat (van bijvoorbeeld de Cito-toets) als zijn of haar mening over dit resultaat met de ouders van de leerling. Uit onderzoek blijkt dat er tussen ouders en leerkrachten soms conflicten ontstaan door tegenvallend schooladvies of een verwijzing naar speciaal onderwijs (Van de Laar en Van Rijs, 2011).

Hoe kunnen ouders tijdig worden geïnformeerd over het schooladvies?

In het kader van educatief partnerschap is het belangrijk dat er vertrouwen ontstaat tussen de leerkracht en de ouders, en ouders erop vertrouwen dat de leerkracht competent is en het beste met hun kind voor heeft (Boer, 2009). Om de vertrouwensband op te bouwen kan er aan het begin van het jaar een open gesprek plaatsvinden waarin wederzijdse verwachtingen worden gecommuniceerd. Ouders geven aan dat goede contact met leerkrachten begint bij het bouwen van een relatie voordat de 'belangrijke dingen' worden besproken (Leenders et al., 2016).

Uit onderzoek van Farrell en Collier (2010) blijkt, dat periodieke voortgangsgesprekken (tienminutengesprekken) niet genoeg zijn om ouders op hun gemak te stellen (deze worden als te kort

ervaren, Leenders et al., 2016) en dat er ook regelmatig laagdrempelig contact moet plaatsvinden. Dit kan door leerkrachten voor en na school aanwezig te laten zijn op het schoolplein. Op sommige basisscholen worden sociale aspecten besproken in oktober en in februari de cijfers, volgens de ouders is dit veel te laat (Leenders et al., 2016). Also, we know that the teacher's information about school tasks and school development of the student leads to an increasing sense of efficacy for parents, which in turn is positively related to parent involvement (Lopez et al., 2001; Waanders, Mendez, & Downer, 2007).

Het is ook van belang dat ouders blijvend worden geïnformeerd over de vorderingen van de leerlingen. De mate van geïnformeerdeheid over de prestaties speelt een belangrijke rol bij het ontwikkelen van (realistische) verwachtingen (Menheere en Hooge, 2010). Ouders kunnen ook eerder worden geïnformeerd over de prestaties van hun kind, bijvoorbeeld door de resultaten van de leervolgsystemen in groep 6 al aan ouders mee te delen. Ouders weten dan op welk niveau hun kind op verschillende vakken scoort en kunnen op deze manier betrokken worden bij het ontwikkelingsproces. Ouders blijken soms niet te weten wat de resultaten betekenen (Leenders, 2016). Het is belangrijk deze goed toe te lichten.

Geraadpleegde bronnen

Amatea, E.S., Mixon, K. & McCarthy, S. (2012). Preparing future teachers to collaborate with families contributions of family systems counselors to a teacher preparation program. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 21(2), 136-145. Beek et. A. (2007)

Bakker, J., Denessen, E., Dennissen, M. en Oolbekkink-Marchand, H. (2013). Leerkrachten en ouderbetrokkenheid. Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leerkrachten daarbij kunnen vervullen. Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.

Beek, S., Rooijen, A. & Wit, C. de (2007). Samen kun je meer dan alleen. *Educatief partnerschap met ouders in primair en voortgezet onderwijs*. [www. kpcgroep.nl/ oudersenschool](http://www.kpcgroep.nl/oudersenschool)

Boer S. de, (2009). Vertrouwen in elkaar. *Schoolbestuur* (6).

Carlisle, E., Stanley, L., & Kemple, K. M. (2005). Opening doors: Understanding school and Family influences on family involvement. *Early Childhood Educational Journal*, 33(3), 155-162. Farrell en

Farrell, A.F. & Collier, M.A. (2010). School personnel's perceptions of family-school communication: a qualitative study. *Improving Schools*, 13(1), 4-20.

Gaikhorst, L. (2014). *Supporting beginning teachers in urban environments*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Leenders, H., Haelermans, C., Jong, J., de en Monfrance, M. (2016). Parents' perceptions of parent teacher relationship practices in Dutch primary schools. An exploratory pilot study. TIER.

Menheere, A. en Hooge, E. (2010). *Ouderbetrokkenheid in het onderwijs. Een literatuurstudie naar de betekenis van Ouderbetrokkenheid voor de schoolse ontwikkeling van kinderen*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam. Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding. Kenniscentrumreeks No. 5

Onderwijsraad (2010). Ouders als partners. Versterking van relaties met en tussen ouders op school. Den Haag.

Pool, J., (2013) Ouders graag gezien, praktijkgericht onderzoek Master Sen, Windesheim.

Rijksoverheid (2016). Toelating middelbare school. Ontvangen 2 februari 2017, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/toelating-middelbare-school/inhoud/toelating-voortgezet-onderwijs-gebaseerd-op-schooladvies>

Smit, F., Sluiter, R. & Driessen, G. (2006). Literatuurstudie ouderbetrokkenheid in internationaal perspectief. Nijmegen: ITS-Radboud Universiteit.

Van de Laar, M., en Van Rijs, D. (2011). Educatief partnerschap en SWPBS, samen werken aan goed gedrag

Meer weten?

<https://www.cps.nl/publicaties-uitgeverij/1401/alle-boeken/2273/ouderbetrokkenheid-voor-elkaar>

Onderwijssector

Primair onderwijs

Trefwoorden

Educatief partnerschap, ouderbetrokkenheid, ouder en school